

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број захтева:

Датум: 08.11.2019. године

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНО-
ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА / ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 75. Закона о високом образовању)

I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ НАСТАВНИКА

1. Име, средње име и презиме кандидата: ОЛГА (ЗОРАН) ШПЕХАР
2. Предложено звање: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР
3. Ужа научна област за коју се наставник бира: ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ
4. Радни однос са пуним или непуним радним временом: ПУНО РАДНО ВРЕМЕ
5. До овог избора кандидат је био у звању: ДОЦЕНТ

у које је први пут изабран: 10.03.2015.

за ужу научну област /наставни предмет: ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање: 10.03.2020.
2. Датум и место објављивања конкурса: 10.07.2019. „Послови“, сајт Филозофског факултета и сајт Универзитета у Београду
3. Звање за које је расписан конкурс: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР

III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ РЕФЕРАТА И О РЕФЕРАТУ

Назив органа и датум именовања Комисије: ИЗБОРНО ВЕЋЕ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА, 27.06.2019.

1. Састав Комисије за припрему реферата:

Име и презиме		Звање	Ужа научна област	Организација
1.	др Иван Стевовић	Редовни професор	Историја ликовних уметности и архитектуре	Филозофски факултет у Београду
2.	др Јелена Ердељан	Редовни професор	Историја ликовних уметности и архитектуре	Филозофски факултет у Београду
3.	др Марина Вицеља - Матијашић	Редовни професор	Повијест уметности	Одсјек за повијест уметности Филозофског факултета Свеучилишта у Ријеци

2. Број пријављених кандидата на конкурс: ЈЕДАН
3. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије: НЕ
4. Датум стављања реферата на увид јавности: 10.10.2019.
5. Начин (место) објављивања реферата: огласна табла Филозофског факултета у Београду и сајт Филозофског факултета
6. Приговори: /

**IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА
ФАКУЛТЕТА: 07.11.2019. године**

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата доц. др ОЛГЕ ШПЕХАР у звање ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета, Статута факултета и Правилника о начини и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду.

ПОТПИС ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА

Проф. др Миомир Деспотовић

Прилози:

1. Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање;
2. Реферат Комисије о пријављеним кандидатима за избор звања;
3. Сажетак реферата Комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 72. ст. 4. Закона;
5. Потврда да предложеном кандидату није изречена мера јавне осуде за повреду Кодекса;
6. Изјава о изворности;
7. Други прилози релевантни за одлучивање (мишљење матичног факултета, приговори и слично).

Напомена: сви прилози, осим под бр.4. и 5., достављају се и у електронској форми.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/ПС 05/4-02 бр. 1798-III/1
07.11.2019. године

На основу члана 75. став 2. Закона о високом образовању («Сл. гласник РС», бр. 88/17, 27/18, 73/18 и 67/19) и члана 227. став 2. алинеја 3. Статута, Изборно веће Филозофског факултета, на својој VIII редовној седници, одржаној дана 07.11.2019. године, на предлог Комисије, донело је следећу

О Д Л У К У

Утврђује се предлог одлуке да се др Олга Шпехар изабере у звање ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, са пуним радним временом на Одељењу за историју уметности, на одређено време од пет година.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Филозофски факултет у Београду је на основу предлога декана Факултета и Одлуке Изборног већа Факултета о расписивању конкурса, објавио конкурс за избор у звање ванредног професора, за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, због потребе Факултета, Одељења за историју уметности.

Изборно веће Филозофског факултета, на седници одржаној дана 07.11.2019. године, разматрало је Извештај Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима, и утврдило да предложени кандидат др Олга Шпехар испуњава све услове прописане чланом 74. и 75. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", број 88/17, 27/18, 73/18 и 67/19), чланом 135. Статута Универзитета ("Гласник Универзитета у Београду", број 201/18 и 207/19), као и услове прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, па је донета одлука као у изреци.

Доставити:

1х Универзитету у Београду
1х Др Олги Шпехар
1х Одељењу за историју уметности
1х Стручном сараднику за радне односе
1х Шефу Одсека за правне послове
1х Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Миомир Деспотовић

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ

ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком донетом на VI редовној седници Изборног већа Филозофског факултета у Београду од 27. VI 2019. године изабрани смо у Комисију за оцену кандидата који су се пријавили на конкурс за радно место **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област **ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ**, са пуним радним временом на одређено време од пет година. По увиду у достављену документацију, слободни смо да Изборном већу Филозофског факултета у Београду поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор у звање **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област **ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ**, који је расписао Филозофски факултет у Београду, и који је објављен у Огласним новинама Националне службе за запошљавање „Послови“ од 10. јула 2019. године, пријавио се један кандидат, **Олга Шпехар**, доктор историје уметности и доцент на Одељењу за историју уметности, која је поднела сву неопходну документацију.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ:

Олга Шпехар рођена је 28. августа 1978. године у Краљеву. Основну школу и Гимназију завршила је такође у Краљеву. Студије историје уметности на Филозофском факултету у Београду уписала је 1997. године. Дипломирала је 2002. године са просечном оценом током студија 9.53. За успех на студијама награђена је од стране Универзитета у

Београду као најбољи студент Филозофског факултета у генерацији 2001/2002. године. Дипломски рад на тему „Позноантичке и ранохришћанске представе на царском новцу и у уметности: од Диоклецијанових монетарних реформи до смрти Теодосија II” одбранила је код ментора проф. др Бранислава Тодића и проф. др Александра Јовановића са оценом 10,00. Године 2002. уписала је постдипломске магистарске студије на Одељењу за историју уметности. Просечна оцена на магистарским студијама била је 10,00.

Магистарски рад са темом „*Римски империјални култ на тлу Србије*” одбранила је 2006. године код ментора проф. др Александра Јовановића. Године 2010. уписала је докторске студије на Одељењу за историју уметности, а 2013. године одбранила је докторску тезу под насловом „*Настанак хришћанске сакралне топографије урбаних простора централног Балкана: од Миланског едикта до почетка 7. века*” код ментора проф. др Јелене Ердељан. Тиме је стекла звање доктора историје уметности.

КРЕТАЊЕ У СЛУЖБИ:

Године 2002. Олга Шпехар запослена је на Филозофском факултету у Београду. У периоду од 2002. до 2012. године радила је као библиотекар на Одељењу за историју уметности. Године 2012. ангажована је као сарадник у настави на предмету „Архитектура Византије и западне Европе у средњем веку“, а од 2013. до 2015. године као асистент на предметима „Уметност античког Рима“, „Архитектура Византије и западне Европе у средњем веку“ и „Средњовековна архитектура у Србији“. У звање доцента изабрана је 2015. године. Ангажована је на обавезним предметима „Античка уметност“, „Архитектура Византије и западне Европе у средњем веку“, „Архитектура средњовековне Србије“ на основним студијама, као и на изборним предметима „Уметност и култови античког света“, „Од Августа до Јустинијана: процес христијанизације и уметност на територији Римског царства“ и „Архитектура и сакрални обред: од античке Грчке до касног средњег века“ на основним и мастер студијама.

НАУЧНО–ИСТРАЖИВАЧКИ РАД:

Као студент, Олга Шпехар је према различитим законским регулама била стипендиста Министарства просвете (1998–1999), Министарства науке и заштите животне средине (1999–2002), Фондације Zepter (2000–2001), те Норвешке краљевске владе (2002).

У периоду од 2002. до 2005. године била је учесник TEMPUS пројекта *Understanding the Visual Culture of the Balkans* при Одељењу за историју уметности Филозофског факултета

у Београду, а под покровитељством Европске Уније. Пројекат је остварен у сарадњи Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Универзитета у Бечу, Универзитета у Атини, Универзитета у Јањини и Универзитета у Скопљу. Од 2017. године сарадник је на пројекту *Српска средњовековна уметност и њен*

европски контекст (Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, бр. 177036).

Тежиште научног интересовања Олге Шпехар су уметност и архитектура антике и средњег века, са посебним освртом на касноантичку уметност, градитељство, те визуелну културу поменуте епохе. У периоду од избора у доцента објавила је самосталну монографску студију *„Касноантичка архитектура и ритуал: централни Балкан између истока и запада“* у издању Филозофског факултета у Београду (2019. године), чији су рецензенти проф. др Иван Стевовић, проф. др Марина Вицеља-Матијашић и др Гордана Јеремић, виши научни сарадник Археолошког института у Београду. Такође је учествовала на великом броју међународних и националних научних скупова, конференција и симпозијума. Године 2011. учествовала је на међународном научном симпозијуму *Простори памћења: архитектура-баштина-уметност* (Београд, са рефератом, рад објављен у целини) и на десетом међународном научном скупу *Ниш и Византија* (Ниш, са рефератом, рад објављен у целини). Наредне 2012. године учествовала је на међународном научном скупу *Свети Цар Константин у историјском и креативном памћењу* (Ниш, са рефератом, рад објављен у целини). Године 2013. Олга Шпехар је учествовала на петом међународном конгресу *Black Sea Antiquities. The Danubian Lands Between the Black, Aegean and Adriatic Seas. (7th Century BC – 10th Century AD)*, одржаном на Филозофском факултету у Београду (са рефератом, рад објављен у целини), као и на националном научном скупу *Од Романа до Словена. Археолошки налази из Србије и њихов контекст*, такође одржаном на Филозофском факултету у Београду (са рефератом). Године 2016. учествовала је на националном симпозијуму одржаном на Богословском факултету у Београду *Српска теологија данас* (са рефератом, рад објављен у целини), као и на трећој међународној научној конференцији *Sacralization of Landscape and Sacred Places* коју је у Археолошком музеју у Загребу организовао Институт за археологију (са рефератом, рад објављен у целини). Исте године је на Филозофском факултету у Београду учествовала у међународном научном скупу доктораната и постдоктораната *Migrations in Visual Art* (са рефератом, рад објављен у целини). Наредне 2017. године доц. др Олга Шпехар учествовала је на међународном симпозијуму *Наука без граница* на Филозофском факултету у Косовској Митровици у сарадњи са др. Маријом Марић из Завода за заштиту споменика културе у Краљеву (са рефератом, рад објављен у

целини), као и на међународном симпозијуму *Grody Czerwieńskie – złote jabłko polskiej archeologii. Seminarium nr. 5, Zamość 20–22.09.2017* у сарадњи са ванр. проф др. Перицом Шпехар и др. Невеном Дебљовић-Ристић из Републичког завода за заштиту споменика културе (са рефератом). Године 2018. учествовала је на међународном научном симпозијуму *The Cult of Saints in Late Antiquity* одржаном у Варшави у организацији Универзитета у Варшави и Универзитета Оксфорд (са рефератом), као и на међународној конференцији *Владетел, држава и црква в Следновековните Балкани = Bulgaria, Bulgarians and the World. Ruler, State and Church in Medieval Balkans* у сарадњи са ванр. проф др. Перицом Шпехар у Великом Трнову (са рефератом). Исте године је у сарадњи са доц. др Бранком Вранешевић учествовала на међународном научном симпозијуму *24. Limes Congress* одржаном на локалитету Виминацијум (са рефератом) и на националном научном симпозијуму *Смедеревски крај и Подунавље кроз историју* у организацији Архива у Смедереву (са рефератом).

Доц. др Олга Шпехар објавила је знатан број научних радова у зборницима, међународним и националним часописима.

Научни радови пре избора у звање доцента (2011–2014):

У периоду пре избора у доцента др Олга Шпехар објавила је рад у међународном часопису *Зограф*, који издаје Институт за историју уметности Филозофског факултета у Београду, под називом *Хришћанска сакрална архитектура касноантичке Ромулијане*

(IV - VII век). Десакрализација царске меморијалне палате (Зограф 35 (2011), 27–38); рад *The cruciform church on Caričin grad: Thessalonian architectural influence on the central Balkans in the 6th century* у *Зборнику Матице српске за ликовне уметности* (Зборник Матице српске за ликовне уметности 42 (2014), 61–76), као и рад *Сирмијумски мученици и креирање идентитета ранохришћанског града* у *Зборнику Народног музеја*

– *историја уметности* у Београду (Зборник радова Народног музеја - историја уметности 21/1 (2014), 25–52). Уз то, објавила је и текстове у зборницима са научних скупова. Рад

Настанак хришћанске сакралне топографије касноантичких градова на тлу данашње

Србије - прелиминарна разматрања објављен је у зборнику *Ниш и Византија. Десети научни скуп - Ниш, 3-5. јун 2011, Зборник радова X* (ур. М. Ракоција), Ниш 2012, 253–266;

рад *Меморијалне палате у Римском царству у доба тетрархије (293–324): архитектура владарског култа*, у зборнику *Међународни научни симпозијум „Простори*

памћења: архитектура-баштина-уметност“. Том 1 - Архитектура (ур. А. Кадијевић, М.

Попадић), Београд 2011, 1–16, а рад **Крстообразне цркве на Балкану: рецепција константинијанског плана током касне антике (IV–VII век)** у зборнику *Иконографске студије 6. Свети Цар Константин у историјском и креативном памћењу* (ур. И. Чаировић), Београд 2013, 69–89.

Научни радови после избора у звање доцента (2015–2019):

У периоду након што је изабрана за доцента, др Олга Шпехар наставила је да објављује радове у водећој националној и међународној периодици, као и у тематским зборницима и зборницима са скупова. У часопису *Зограф* објавила је 2015. године текст под називом ***Private piety or collective worship in early Christian martyria: late antique Naissus case study*** (*Зограф* 39 (2015), 1–10); у сарадњи са доц. др Бранком Вранешевић у часопису *Porphyra* објавила је рад ***Conflict and Coexistence, Continuity and Change: Visual Culture on the Central Balkans during the Settlement of the Slavs*** (*Porphyra* XXVII (2018), 29–50). У часопису *Зборник Народног музеја – историја уметности* публиковала је текст

Мермерна оплата и њене сликане имитације. Боја и светлост у рановизантијској уметности централног Балкана (*Зборник Народног Музеја – историја уметности* XXII/2 (2016), 47–66) такође у коауторству са доц. др Бранком Вранешевић, а у *Зборнику Матице српске за ликовне уметности* текст ***Home for Eternity. A possible interpretation of the Late***

Roman tomb paintings from Beška (*Зборник Матице српске за ликовне уметности* 45 (2017), 13–24). У међународном тематском зборнику *Наука без граница – међународни тематски зборник = Science beyond boundaries – Thematic Collection of Papers of International Significance = Наука без границ – Международный тематический сборник: Наука без граница 2: Увиди и изазови* (ур. М. Лончар Вујновић), Косовска Митровица 2018, 315–334 објавила је текст ***Stara Pavlica – Reevaluation of its Architecture and the***

Importance of Microtopography in Modern Scientific Approach, у сарадњи са др. Маријом Марић из Завода за заштиту споменика културе у Краљеву. У међународном зборнику *Migrations in Visual Art* (eds. J. Erdeljan... [et al.]), Belgrade 2018, 125–135 објавила је текст

Sirmium – Thessaloniki – Iustiniana Prima: The Migrations of Late Antique Cults and Architectural Concepts. У зборнику са међународног научног скупа *The Danubian Lands Between the Black, Aegean and Adriatic Seas. (7th Century BC – 10th Century AD): Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities (Belgrade – 17–21*

September 2013) (eds. G. R. Tsetschladze, A. Avram, J. Hargrave), Oxford 2015, 229–233

објавила је текст *The imperial city of Justiniana Prima as the paradigm of*

Constantinopolitan influence in the Central Balkans, а у зборнику *Sacralization of Landscape and Sacred Places. Proceedings of the 3rd International Scientific Conference of Medieval Archaeology of the Institute of Archaeology, Zagreb, 2nd and 3rd June 2016* (eds. J. Belaj, M. Belaj, S. Krznar, T. Sekelj Ivančan and T. Tkalčec), Zagreb 2018, 211–220 рад под називом *Changing Sacred Landscape: Christianization of the Central Balkans in Late*

Antiquity. У зборнику са националног скупа *Српска теологија данас 2016* (27. мај 2016), књ. 8 (ур. протојереј-ставрофор Радомир В. Поповић), Београд 2017, 171–177 Олга Шпехар је објавила текст под називом *Рановизантијско градителство централног Балкана: степен истражености и нови методолошки приступи*.

Од избора у звање доцента, др Олга Шпехар објавила је радове који и квантитативно и квалитативно задовољавају мерила за избор у звање ванредног професора, сходно пропозицијама утврђеним у *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* (Гласник БУ бр. 192), као и *Правилима о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета*

у Београду. Изнећемо основне одлике радова објављених од избора у последње звање

(април 2015. године), за које сматрамо да показују критичко, комплексно и оригинално приступање проблемима којима се кандидаткиња посветила у свом научном раду, а који покривају дуг временски период и бројна, у науци недовољно разјашњена, питања.

Књига др. Олге Шпехар *Касноантичка архитектура и рутуал. Централни Балкан између истока и запада* представља делом извод а делом наставак проучавања спроведених и саопштених у кандидаткињиној докторској дисертацији, односно њених дугогодишњих истраживања усмерених на трансформацију изучаване области у периоду када су готово сви аспекти живота у Римском царству доживели корените промене. Написана је на 190 страна А4 формата, богато опремљена илустрацијама (137 црно-беле илустрације), поткрепљена релевантном литературом, са резимеом на енглеском језику, те

именским и топографским регистром. Књигу је објавио Филозофски факултет Универзитета у Београду, а њени рецензенти су проф. др Иван Стевовић (Филозофски факултет у Београду), проф. др Марина Вицеља-Матијашић (Филозофски факултет

Свеучилишта у Риједи) и др. Гордана Јеремић, виши научни сарадник Археолошког института у Београду.

Након *Предговора* и *Увода*, књига је подељена на следећа поглавља: *Тетрархијске палате, Хришћански храмови IV и V века, Хришћански храмови и градови VI века, Касноантичке цркве изван градских средина, Улога и значај ритуала у касној антици и Закључак*. У првом поглављу изложен је географски и хронолошки оквир теме, који уводи читаоца у гео-политичку ситуацију како на централном Балкану тако и на ширем простору оновременог Царства. Друго поглавље, *Тетрархијске палате*, бави се архитектуром и ритуалима периода тетрархије, са посебним нагласком на изградњу империјалних објеката у Сирмијуму (Сремска Митровица), и подизање меморијалних царских палата у Гамзиграду и Шаркамену. Треће поглавље, *Хришћански храмови IV и V века*, бави се градитељством и ритуалима карактеристичним за централни Балкан у периоду након Миланског едикта. Показана је различитост ритуала обављаних у црквама унутар бедема и изван њих, као и зависност њихове архитектуре од тога да ли су биле везане за култове умрлих или за дневна богослужења и иницијацију нових припадника хришћанске заједнице. Четврто поглавље *Хришћански храмови и градови VI века* тиче се, у највећој мери, урбаних цркава саграђених или обновљених у поменутом периоду. Осим тога, велика пажња посвећена је појави посебних градитељских структура и организама, попут улица са портицима, које су на просторима о којима је реч потврђене само ретким примерима, а које сугеришу претрајавање старије архитектонско-урбанистичке форме прилагођене новим ритуалима. Издвајање урбаних целина датованих у VI век засновано је на чињеници да је овај део Царства у време Анастасија I (491–518), Јустина I (518–527) и посебно Јустинијана I (527–565) обновљен након хунских разарања у другој половини V века, чиме је поново успостављен градски живот, премда, како се чини, у измењеном облику у односу на претходно раздобље. У петом поглављу *Касноантичке цркве изван градских средина* пажња је посвећена великом броју хришћанских цркава које су се нашле

у утврђењима или на локацијама за које се још увек не зна какав су статус имале у односу на водеће урбане центре. Њихов број и првобитни изглед, колико је данас познато, указују на то да је у овом раздобљу оформљен био својеврсни сакрални пејсаж централног Балкана, заснован на постојању јединствене хришћанске Цркве решене да ту обнови своју моћ. Шесто поглавље, *Улога и значај ритуала у касној антици*, посвећено је различитим

култним радњама вршеним у периоду који је тема књиге, али и односом становништва према променама које су се дешавале на пољу религије. Последње, закључно поглавље посвећено је разматрању утицаја који су у централнобалканско градитељство доспевали са истока и са запада. Речју, у књизи је на прегледан и јасан начин извршена анализа и интерпретација значајног корпуса касноантичког градитељства, смештоног у одговарајући историјски оквир и шири просторни контекст, понајвише Медитерана. Посебна пажња посвећена је односу према ранијој римској традицији, те компаративном праћењу развоја

и ширења појединих типолошких облика и варијанти. Важно обележје књиге, што подразумева и једну од мера њене вредности, садржано је у чињеници да досадашња историографска представа о касноантичкој римској - хришћанској архитектури централног Балкана њом несумњиво бива организована и систематизована подробније но што је то био случај у досадашњој литератури. С друге стране, тамо где је било могуће искорачити из оквира традиционалног наратива, ауторка је настојала да поједине проблеме уведе у одговарајући контекст историје касноантичке архитектуре у ширим оквирима, односно да у њиховој до сада често истицаној "посебности" заправо препозна њихову сасвим начелну природу. Стога је значајно навести то да се исказ др Олге Шпехар креће у правцу компаративних сагледавања појава које су у оновременом сакралном градитељству биле примерене територијама далеко ширим но што је искључиво област централног Балкана; у том смислу у књизи се могу пронаћи прегледи градитељских збивања у Солуну, као центру с којим је област о којој је реч свакако одржавала најинтензивније контакте, али и у другим, удаљенијим средиштима царства. Истовремено,

др. Олга Шпехар разложно се, мада опрезно, упушта и у истоветну анализу налаза који не припадају архитектури, настојећи да хришћанско култно место представи у целовитости и свеобухватности коју је оно аутентично поседовало. Научна запитаност ауторке у многим сегментима наводи на преиспитивање различитих, често недовољно утемељених или недовољно засновано уврежених мишљења, нарочито у случају комплекса који се истражују дуги низ деценија, или који су испитани методологијама које нису задовољавајуће за данашње време. Овај полемички приступ представља један од посебно важних доприноса ове књиге. Својом актуелношћу, избором и начином презентовања грађе, адекватним илустративним примерима и библиографијом, широким оквиром у којем се споменици тумаче у хронолошкој, социјалној или уметничкој стратиграфији, као

и комуникацијом са читаоцем која отвара могућности за другачије погледе и тумачења, књига др. Олге Шпехар чини веома важну одредницу у будућим проучавањима касноантичке културне архитектуре.

Уз наведену књигу, др. Олга Шпехар је последњих година објавила више научних студија. У раду *Private piety or collective worship in early Christian martyria: late antique*

Naissus case study, објављеном у часопису Зограф 39 (2015), 1–10, кандидаткиња се бавила веома специфичним проблемом формирања култа мученика на некрополама римских градова, за шта јој је као пример послужио комплекс базилике са мартинијумом у Јагодин мали у Нишу. Посебну пажњу усмерила је разматрању промена у начину перципирања покојника у касноантичком свету, особито у случају оних који су прослављани као мученици, а места њихове сахране била третирана као света места. Изучавајући комплекс

у Јагодин мали, посветила се проблемима креирања некрополе и подизања сакралних објеката изнад или у близини тела мученика, чиме су места сахране светитеља-мученика постала средишта не само личне већ и колективне побожности. Уочила је и да, у случају постојања комплекса који се састоје од мартинијума и цркве, могу постојати два сакрална средишта, при чему је мартинијум са телом мученика био и средиште ходочашћа, док су у базилици вршена богослужења, а посебно конструисане просторне целине испод њених подова служиле су и као место починка оних који су имали могућност да постхумно пребивају *ad sanctos*. Важно је нагласити да до овог прилога, комплекс у Јагодин мали никада није посматран у контексту промена у третирању покојника са озваничењем хришћанства, те разумевања постојања два сакрална објекта у оквиру истог комплекса.

Рад *Conflict and Coexistence, Continuity and Change: Visual Culture on the Central Balkans during the Settlement of the Slavs* објављен је у часопису *Porphyra* 27 (2018),

29–50. У њему су др. Олга Шпехар и доц. др Бранка Вранешевић изнеле нове могућности релевантне за разматрање периода насељавања Словена на територији централног Балкана, предочене на основу уметничке продукције. Реч је о периоду који је недовољно истражен и о коме нема довољно писаних података, због чега методологија и знања историје уметности могу бити изузетно корисни за сагледавање односа новодосељених народа према старијој/затеченој уметничкој продукцији, односно визуелној култури. Кроз

примере предмета датованих у време насељавања Словена, који потичу са локалитета Царичин град, из Пепељевца код Куршумлије и из Костола О. Шпехар и Б. Вранешевић

указале су да је, упркос бројним променама које су задесиле овај део Балканског полуострва од почетка VII века, и томе што је ово раздобље у сваком смислу до сада било схватано као својеврсно „мрачно доба“, управо кроз заоставштину визуелне културе могуће уочити извешан континуитет уметничког стварања са оним из претходног раздобља.

У раду *Stara Pavlica – Reevaluation of its Architecture and the Importance of Microtopography in Modern Scientific Approach*, објављеном у међународном тематском зборнику *Наука без граница – међународни тематски зборник = Science beyond boundaries – Thematic Collection of Papers of International Significance = Наука без границ – Международныи тематический сборник: Наука без граница 2: Увиди и изазови* (ур. М.

Лончар Вујновић), Косовска Митровица: Филозофски факултет, 2018, 315–334, доц. др Олга Шпехар се, у сарадњи са археологом др. Маријом Марић, позабавила недовољно истраженом црквом у селу Павлица у долини Ибра, показавши на тај начин добро познавање средњовековног градитељства из периода пре доласка на власт династије Немањића. Овај рад покушава да пружи одговоре на неколико веома важних и још увек неразрешених питања, пре свега на она која се тичу порекла архитектонске форме Старе Павлице која има неуобичајен просторни распоред, указујући да, упркос најчешћим тумачењима, њени узорци нису локални већ се за њима може трагати у најрепрезентативнијим црквама Цариграда. Такође, оправдано бивају оповргнута и нека од новијих тумачења функције цркве, пре свега на основу њеног положаја, који је до данас доживео драстичне промене. Посебна вредност рада је у томе што указује на значај појединих нових методолошких приступа, попут микротопографије, за изучавање средњовековних цркава.

Рад *Sirmium – Thessaloniki – Iustiniana Prima: The Migrations of Late Antique Cults and Architectural Concepts* објављен је у зборнику *Migrations in Visual Art* (eds. J. Erdeljan... [et al.]), Београд: Филозофски факултет, 2018, 125–135. У њему се кандидаткиња бави проблемом миграција становништва и преноса култова светитеља-мученика из Сирмијума

у Панонији у Солун као нову престоницу префектуре Илирик, након продора Хуна средином V века. Показано је да се, истовремено са преносом култова, преносе и архитектонски концепти сакралних грађевина. У недостатку писаних извора, изглед и просторни распоред проминентних архитектонских споменика указују на које све начине

миграције становништва утичу на уметничке, пре свега архитектонске, везе између различитих области и градова.

Текст *Home for Eternity. A possible interpretation of the Late Roman tomb paintings*

from Beška је посвећен сликарству римске гробнице у Бешкој у Војводини и објављен је у Зборнику Матице српске за ликовне уметности 45 (2017), 13–24. У њему др. Олга Шпехар испитује међусобне односе различитих елемената сликане декорације, која је у дотадашњој литератури недовољно детаљно истражена. Посебно је нагласила важност оних елемената који су раније третирани као декорација чија је основна улога да попуни празан простор на зидовима гробнице, указавши да је реч о мотивима са снажним симболичним значењем који имају истакнуту улогу у фунерарном контексту, попут меандра као најтипичнијег примера.

Мермерна оплата и њене сликане имитације. Боја и светлост у рановизантијској уметности централног Балкана је рад објављен у коауторству са доц. др Бранком Вранешевић у Зборнику Народног музеја – историја уметности 22/2 (2016), 47–66. У њему је пажња посвећена улози мермерне оплате у унутрашњости римских и рановизантијских профаних и сакралних објеката, а посебно значају сликане имитације мермера на унутрашњим зидовима рановизантијских цркава. Рад је настао из потребе да се нагласи стварни значај и значење мермера и његових сликаних имитација у уметности централног Балкана у рановизантијском периоду, посебно значај светлости коју мермер као нерукотворени материјал рефлектује са своје углачане површине, што су имплицирале

и његове сликане имитације. У питању је ефекат веома важан у сакрализацији хришћанског храма и у литургији, који своје порекло има управо у античком Риму, а који је у рановизантијском периоду добио изузетно важно место. Ова студија је показала да сликане имитације мермера заправо указују на то да су поручиоци цркава, у којима су се нашле, били упућени у њихово значење, те да је реч о припадницима образоване провинцијске елите или црквеног клира.

Рад *The imperial city of Justiniana Prima as the paradigm of Constantinopolitain influence in the Central Balkans* представља у целости објављено излагање са међународног научног скупа *The Danubian Lands Between the Black, Aegean and Adriatic*

Seas. (7th Century BC – 10th Century AD): Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities (Belgrade – 17–21 September 2013) (eds. G. R. Tsetskhladze, A. Avram,

J. Hargrave), Oxford: Archaeopress, 2015, 229–233. У њему ауторка објашњава постојање градитељских веза између Константинопоља, престонице Царства, и новооснованог града цара Јустинијана I, а које су уочљиве у просторним облицима и другим архитектонским елементима (полигоналне апсиде, на пример) на више цркава у Првој Јустинијани, али и у постојању улица са портицима којима су се кретале литије у време великих празника.

У раду *Changing Sacred Landscape: Christianization of the Central Balkans in Late Antiquity*, објављеном у зборнику са међународног научног скупа *Sacralization of*

Landscape and Sacred Places. Proceedings of the 3rd International Scientific Conference of Medieval Archaeology of the Institute of Archaeology, Zagreb, 2nd and 3rd June 2016 (eds. J.

Belaj, M. Belaj, S. Krznar, T. Sekelj Ivančan and T. Tkalčec), Zagreb: Institut za arheologiju, 2018, 211–220, доц. др Олга Шпехар пажњу је посветила промени сакралног пејсажа централног Балкана у периоду касне антике. У питању је епоха у којој се хришћанство интензивно шири под царским патронатом, што значи да се подиже и велики број хришћанских храмова. Самим тим, сакрални пејсаж централног Балкана, који је до почетка IV века био обележен храмовима и светилиштима римских божанстава, царским палатама и маузолејима, мења свој изглед и постаје обележен хришћанским храмовима. Посебна пажња је посвећена појединим римским објектима, сакралним по свом карактеру, који су подвргнути градитељским интервенцијама, како би били прилагођени захтевима нове религије, попут ауле палатине у Ромулијани и градске базилике у Ремесијани, што додатно мења њихову улогу у сакралном пејзажу.

Текст *Рановизантијско градитељство централног Балкана: степен истражености и нови методолошки приступи* објављен је у зборнику радова са националног скупа *Српска теологија данас 2016 (27. мај 2016)*, књ. 8 (ур. протојереј-ставрофор Радомир В. Поповић), Београд 2017, 171–177 одржаног на Православном богословском факултету у Београду. У њему се ауторка бави проблемом недовољне проучености рановизантијске епохе уопште, те чињеницом да споменици до данас углавном нису евалуирани на одговарајући начин и у одговарајућем контексту. Такође, предлаже нове методолошке приступе који би помогли да се премости јаз између броја откривених споменика и њихове недовољне обрађености.

У низу текстова објављених у међународно верификованим часописима и водећим националним часописима, међународним тематским зборницима, саопштењима са

међународних и националних скупова штампаних у целини, доц. др Олга Шпехар је показала своју обавештеност о модерним методолошким принципима историје уметности, градитељства и визуелне културе. Своја истраживања заснива на мултидисциплинарном приступу базираном на познавању метода историје уметности, историје, историје културе, религије, социјалне историје, археологије. На тај начин у својим радовима она константно преиспитује историју градитељства и визуелне културе епоха којима се бави, тумачећи их на савремен начин и смештајући их у одговарајући просторно-хронолошки контекст.

СТРУЧНИ РАД:

У периоду од избора у доцента, др Олга Шпехар постала је члан удружења *Verein zur Förderung der Christliche Archäologie Österreichs* (Друштво за унапређење хришћанске археологије Аустрије) са седиштем у Бечу (2018. године), а на позив председника удружења проф. др Ренате Пилингер. Осим тога, др. Олга Шпехар била је рецензент научних радова у неколико националних часописа (*Зборник Матице српске за ликовне уметности, Саопштења, Зборник Филозофског факултета у Приштини, Артум*). Такође, била је члан комисије за избор добитника престижне награде *Спомен збирке Павла Бељанског* у Новом Саду за најбољи мастер рад 2018. године.

ПЕДАГОШКИ РАД:

Доцент др Олга Шпехар активно учествује у свим доменима рада Одељења за историју уметности и Филозофског факултета у Београду. Свој педагошки рад и наставне активности обавља узорно и прилежно, као наставник и као ментор. Након избора у доцента, ангажована је на обавезним предметима „Античка уметност“, „Архитектура Византије и западне Европе у средњем веку“, „Архитектура средњовековне Србије“ на основним студијама, као и на изборним предметима „Уметност и култови античког света“, „Од Августа до Јустинијана: процес христијанизације и уметност на територији Римског царства“ и „Архитектура и сакрални обред: од античке Грчке до касног средњег века“ на основним и мастер студијама. Редовно држи предавања и вежбе на свим обавезним и

изборним предметима на којима је ангажована - у сарадњи са другим професорима и доцентима учествује у извођењу наставе на више изборних курсева којима су обухваћени

и видови односно области уметничког стварања које на тај начин раније нису биле

заступљене у курикулуму Одељења за историју уметности. Такође, кандидаткиња одговорно и константно иновира литературу коју предочава као релевантну, како би студенти били упућени у резултате најновијих истраживања у земљи и иностранству. Наставу изводи предано, са великом количином брижљиво припремљеног визуелног материјала. Критичко мишљење код студената развија на вежбањима и на изборним курсевима, као и приликом обављања школске праксе, што је најчешће вршено у лапидаријуму Народног музеја, где конкретним примерима римске скулпторалне уметности подстиче њихова самостална размишљања и коментаре. Као један од чланова уредничког одбора часописа *АРТУМ* Одељења за историју уметности, једнако предано посвећена је поступном оспособљавању студената за писање њихових властитих научних текстова, који се објављују у поменутом часопису. Такође, развија сарадњу са другим институцијама у Београду и изван њега, како би омогућила студентима да своја знања практично примене у институцијама науке и културе (Археолошки институт у Београду, Музеј Срема у Сремској Митровици, Музеј у Смедереву, Музеј у Пожаревцу, Завод за заштиту споменика културе у Краљеву). Педагошко залагање др. Олге Шпехар уочљиво је

и у процесу припреме студената за полагање испита на предметима на којима је ангажована, као и у константној комуникацији са студентима на свим нивоима студија. О квалитету наставе, како предавања тако и вежби, речито говоре оцене добијене у поступку евалуације, у распону од 4.62 до 5.00. Консултације са студентима редовно одржава, а била је ментор на више завршних, дипломских, као и мастер радова, од којих је израда неких у току. Била је члан комисија за одбрану већег броја тема докторских дисертација,

као и члан комисије за одбрану докторских дисертација *Архитектура касноантичке Дукље: могућност реконструкције* др. Татјане Копривице (2016) и *Апропријација и християнизација мотива зодијака у уметности средњег века* др. Иване Лемкул (2018). Такође, била је ментор за израду већег броја мастер, завршних и дипломских радова: Ана Дражиловић, *Скулпторална и мозаичка декорација царске палате Феликс Ромулијане*, 2016 (ментор за израду дипломског рада); Марија Наранџић, *Представе накита у касноримском фунерарном сликарству Балкана*, 2017 (ментор за израду завршног рада); Сузана Кереакес, *Подни мозаици царских палата на простору данашње Србије: Sirmium (Сремска Митровица), Felix Romuliana (Гамзиград), Mediana (Брзи брод код Ниша)*, 2018 (ментор за израду мастер рада); Марија Наранџић, *Касноримски портрети царица и*

матрона: улога накита у креирању идентитета (ментор за израду мастер рада, 2019); Марко Марушић, *Уметност и царска идеологија: форуми Јулија Цезара и Октавијана Августа* (ментор за израду завршног рада, 2019); Теодора Јовановић, *Зидно сликарство римских гробница из Виминацијума* (ментор за израду завршног рада, 2019). Уз наведено, била је и члан већег броја комисија за одбрану мастер, дипломских и завршних радова: Тамара Рафтовић, *Фигуралне представе у ситулској уметности* (дипломски рад, 2013); Јелена Милојевић, *Резиденцијални комплекс у Сирмијуму* (дипломски рад, 2013); Јована Фуштар, *Урбанизација Рима у периоду Царства* (завршни рад, 2013); Кристина Новаковић, *Акропољ Царичиног града* (завршни рад, 2013); Бојан Бојић, *Представе Страшног суда у српском зидном сликарству XVI и XVII века* (дипломски рад, 2014); Јана Момировић, *Римске камеје у Народном музеју у Београду* (завршни рад, 2014); Милица Шутић, *Еротске представе зидног сликарства у Помпеји и Херкулануму* (завршни рад, 2014); Ивана Лепојев, *Ara Pacis Augustae и њено место у пропагандно-династичком програму Октавијана Августа* (дипломски рад, 2016); Ирена Мацаревић Ржевски, *Црква Сан Амброђо у Милану и црквена уметност у Ломбардији* (дипломски рад, 2016); Ана Радуловић, *Иконографија митреума седам капија у Остији* (дипломски рад, 2016); Тамара Миладиновић, *Представе Богородице у апсидалним програмима базилика Јустинијановог времена* (мастер рад, 2016); Дена Бабајић, *Ране задужбине Стефана Немање* (завршни рад, 2017); Јелена Михајловић, *Константинове базилике у Риму* (дипломски рад, 2017); Кристина Дмитровић, *Богородичина црква у Доли* (завршни рад, 2018); Маријана Бућин, *Хегесина стела* (дипломски рад, 2018), Михаило Планкош, *Арача. Романичка црква и њена савремена рецепција* (завршни рад, 2019).

Доцент др. Олга Шпехар активно сарађује са студентима и по окончању студија: предлаже и потврђује стипендије, упућује на волонтирање у музејима, подржава и мотивише научно публикавање у водећим научним часописима, зборницима радова и тематским монографијама.

РАД У ОРГАНИМА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА:

Доцент др Олга Шпехар је од 2013. године члан радне групе за промоцију Филозофског факултета у Београду. У улози једног од организатора учествовала је у неколико манифестација веома важних за промовисање Филозофског факултета широј јавности, као што су *Ноћ музеја* и *Викенд на Филозофском*. У питању су манифестације које се одржавају на годишњем нивоу и које подразумевају изложбе, радионице, филмске пројекције и низ предавања. Осим тога, један је од организатора манифестације *Отворена врата*, која се одржава једном или два пута годишње на Филозофском факултету у Београду. Сврха ове манифестације је да се будући студенти упознају са програмом студија на свакој групи Филозофског факултета.

Доцент др Олга Шпехар активно учествује у раду различитих органа Филозофског факултета. Од 2015. године члан је Комисије за наставу Филозофског факултета, а од 2018. године и члан Радне групе за статутарна питања Одељења за историју уметности.

ЗАКЉУЧАК:

Увидом у целокупну документацију и анализом научних радова јединог пријављеног кандидата, др **Олге Шпехар**, доцента на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Комисија је утврдила да је кандидат испунио формалне услове за избор у звање **ванредног професора**, према критеријумима прописаним Законом о високом образовању, Минималним условима за избор у звање наставника на Универзитету, Статутом Универзитета у Београду, Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, као и Статутом Филозофског факултета у Београду, односно Правилима о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду. Имајући у виду све претходно наведено – високе резултате у наставној активности, постигнуте научне домете, делатност на афирмацији Одељења за историју уметности и Филозофског факултета у стручним и научним круговима, али и у широј јавности – слободни смо да Изборном већу Филозофског факултета у Београду предложимо да доцент др **Олга Шпехар** буде изабрана у звање **ванредног професора**, за ужу научну област Историја ликовних уметности и архитектуре.

У Београду, 9. октобар 2019. године

Чланови комисије:

др Иван Стевовић, редовни професор

Филозофски факултет, Београд

др Јелена Ердељан, редовни професор

Филозофски факултет, Београд

др Марина Вицеља Матијашић, редовни професор

Свеучилиште у Риједи, Филозофски факултет, Одсјек за повијест умјетности

Образац 4 Г

Г) ГРУПАЦИЈА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: **Филозофски факултет, Универзитет у Београду**

Ужа научна, односно уметничка област: **Историја ликовних уметности и архитектуре**

Број кандидата који се бирају: **1 - један**

Број пријављених кандидата: **1 - један**

Имена пријављених кандидата:

У Олга Шпехар

У _____//_____

- О КАНДИДАТИМА

У - Основни биографски подаци

–Име, средње име и презиме: **Олга, Зоран, Шпехар**

–Датум и место рођења: **28.08.1978, Краљево, Србија**

–Установа где је запослен: **Филозофски факултет Универзитета у Београду**

–Звање/радно место: **доктор наука, доцент**

–Научна, односно уметничка област: **Историја ликовних уметности и архитектуре**

У - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: **Филозофски факултет у Београду**
- Место и година завршетка: **Београд, 2002.**

Мастер:

- Назив установе: -
- Место и година завршетка: -
- Ужа научна, односно уметничка област: -

Магистеријум:

- Назив установе: **Филозофски факултет у Београду**
- Место и година завршетка: **Београд, 2006.**

- Ужа научна, односно уметничка област: **Историја ликовних уметности и архитектуре**
Докторат:

- Назив установе: **Филозофски факултет у Београду**
- Место и година одбране: **Београд, 2013.**

- Наслов дисертације: **Настанак хришћанске сакралне топографије урбаних простора централног Балкана: од Миланског едикта до почетка 7. века** - Ужа научна, односно уметничка област: **Историја ликовних уметности и архитектуре** Досадашњи избори у наставна и научна звања:

- **2012. сарадник у настави**
- **2013. асистент**
- **2015. доцент**

у Испуњени услови за избор у звање **ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР**

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ:

	<i>(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)</i>	оцена / број година радног искуства
1	Приступно предавање из области за коју се бира, позитивно оцењено од стране високошколске установе	
2	Позитивна оцена педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода	Оцене се крећу у распону од 4,62 до 5,00 (видети у приложеној документацији).
3	Искуство у педагошком раду са студентима	седам година искуства у раду са студентима (од октобра 2012. године)

<i>(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)</i>	Број менторства / учешћа у комисији и др.
---	--

4	Резултати у развоју научнонаставног подмлатка	менторство:
		ментор на 5 завршних и дипломских радова на основним студијама (један у поступку израде); ментор на 2 мастер рада; учешће у комисијама за одбрану: 9 завршних и дипломских радова 1 мастер рад 2 докторске дисертације
у	Учешће у комисији за одбрану три завршна рада	

на академским специјалистичким, односно мастер
студијама

Тамара Миладиновић, *Представе*

Богородице у апсидалним

програмима базилика

*Јустинијановог времена, мастер
рад, 2016.*

Сузана Кереакес, *Подни мозаици*

царских палата на простору

данашње Србије: Sirmium (Сремска

Митровица), Felix Romuliana

(Гамзиград), Mediana (Брзи брод код

Ниша), мастер рад, 2018.

Марија Наранџић, *Касноримски*

портрети царица и матрона: улога

накита у креирању идентитета,

		мастер рад, 2019. Михајло Планкош, <i>Арача. Романичка црква и њена савремена рецепција, завршни рад, 2019.</i>
6	Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације	Чланство: Копривица Татјана, <i>Архитектура касноантичке Дукље: могућност реконструкције</i> (2016; ментор проф. др Иван Стевовић) Лемкул Ивана, <i>Апропријација и христијанизација мотива зодијака у уметности средњег века</i> (2018; ментор проф. др Јелена Ердељан)

	Број	Навести часописе, скупове, књиге и друго
(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	радова, сапштења, цитата и др	
7	Објављен један рад из категорије M20 или три рада из категорије M51 из научне области за коју се бира.	
8	Саопштен један рад на научном скупу, објављен у целини (M31, M33, M61, M63)	
9	Објављена два рада из категорије M20	Špehar, O., Private piety or collective

или пет радова из категорије M51 у
периоду од последњег избора у звање из
научне области за коју се бира.

worship in early Christian martyria:
late antique Naissus case study,
Зограф 39 (2015), 1– 10.

ISSN 0350-1361 (M23)

COBISS.SR-ID 527013527

DOI 10.2298/ZOG1539001S

UDK 726.8.032'04(497.11 Niš),
7-528.1:27-522.54] Naissus

Špehar, O., Marić M., Stara Pavlica

– Reevaluation of its Architecture
and the Importance of

Microtopography in Modern

Scientific Approach, in: *Наука без*

граница – међународни

тематски зборник = Science

		<i>beyond boundaries – Thematic Collection of Papers of International Significance = Наука без границ – Международный тематический сборник: Наука без граница 2: Увиди и изазови</i> (ур. М. Лончар Вујновић), Косовска Митровица 2018, 315– 334. ISBN 978-86-6349-104-5 (M13) COBISS.SR-ID 267570188 UDK 726.54 (497.11) Špehar, O., Sirmium – Thessaloniki – Iustiniana Prima: The Migrations of Late Antique Cults and Architectural Concepts, in: <i>Migrations in Visual Art</i> (eds. J. Erdeljan et al.), Belgrade 2018, 125–135. ISBN 978-86-6427-102-8 (M14) COBISS.SR-ID 296729344 DOI 10.4312/9789610601166 Шпехар О., Вранешевећ Б.,
		Мермерна оплата и њене сликане

имитације. Боја и светлост у
рановизантијској уметности
централног Балкана, *Зборник*

Народног Музеја – историја
уметности XXII/2 (2016), 47-66.

ISSN 0522-8352 (M51)

COBISS.SR-ID 226666764

UDK 726.54.023.1-032.548,

726.033.1/.2

Špehar, O., Home for Eternity. A
possible interpretation of the Late

Roman tomb paintings from Beška,
Зборник Матице српске за
ликовне уметности 45 (2017), 13-

24.

ISSN 0352-6844 (M51)

COBISS.SR-ID 319376903

UDK 904:75.033.2(497.113 Beška)

“04/06”, 75.033.2

10 Оригинално стручно остварење или

Сарадник на пројекту *Српска*

	руковођење или учешће у пројекту		<i>средњовековна уметност и њен европски контекст</i> (бр. 177036) Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2017–) Сарадник на TEMPUS пројекту <i>Understanding the Visual Culture of the Balkans</i> Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Филозофског факултета у Скопљу, Филозофског факултета у Атини, Филозофског факултета у Јањини, под покровитељством ЕУ, Одељење за историју уметности (2001– 2005)
11	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		<i>Касноантичка архитектура и ритуал. Централни Балкан између истока и запада,</i> Београд : Филозофски факултет, 2019. ISBN 978-86-6427-118-9; COBISS.SR-ID 276609036 UDK 72(497)''2/6'', 2-58(497)''2/6'' РЕЦЕНЗЕНТИ: др Иван Стевовић, редовни

		професор Филозофског факултета у Београду др Марина Вицеља-Матијашић, редовни професор Филозофског факултета Свеучилишта у Риједи др Гордана Јеремић, виши научни сарадник, Археолошки институт у Београду
12	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33	Špehar, O., The imperial city of Justiniana Prima as the paradigm of Constantinopolitan influence in the Central Balkans, in: <i>The Danubian Lands Between the Black, Aegean and Adriatic Seas. (7th Century BC – 10th Century AD): Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities (Belgrade – 17–21 September 2013)</i> (eds. G. R. Tsetskhladze, A. Avram, J.

		Hargrave), Oxford: Archaeopress Publishing 2015, 229-233. ISBN 987-1-78491-192-8 (M31) COBISS.SR-ID 526401431 UDK 904+71/72](497.11 Caričin Grad)”05” Špehar, O., Changing Sacred Landscape: Christianization of the Central Balkans in Late Antiquity, in: <i>Sacralization of Landscape and Sacred Places. Proceedings of the 3rd International Scientific Conference of Medieval Archaeology of the Institute of Archaeology, Zagreb, 2nd and 3rd June 2016</i> (eds. J. Belaj, M. Belaj, S. Krznar, T. Sekelj Ivančan and T. Tkalčec), Zagreb 2018, 211– 220. ISBN 978-953-6064-36-6 (M31) COBISS.SI-ID 44246573	
13	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије M61 или M63.	Шпехар О., Рановизантијско градитељство централног Балкана: степен истражености и нови методолошки приступи, у: <i>Српска теологија данас. Зборник радова са осмог годишњег симпозиона одржаног на</i>	

Богословском факултету 27. маја
2016, књ. 8 (ур. Протојереј–
ставрофор Радомир В. Поповић),
Београд 2017, 171–177.
ISSN 2217-2491 (M63)

- и Објављена један рад из категорије M20 или четири рада из категорије M51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. *(за поновни избор ванр. проф)*
 - и Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије M31 или M33. *(за поновни избор ванр. проф)*
 - и Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије M61 или M63. *(за поновни избор ванр. проф)*
 - и Објављен један рад из категорије M21, M22
-

	или M23 од првог избора у звање ванредног		
	професора из научне области за коју се бира		
у	Објављен један рад из категорије M24 од првог избора у звање ванредног професора		
	из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M21, M22 или M23 може, један за један, да замени услов из категорије M24 или M51		
у	Објављених пет радова из категорије M51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M24 може, један за један, да замени услов из категорије M51		
у	Цитираност од 10 хетероцитата.		
у	Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије M31 или M33		
у	Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије M61 или M63		
у	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		
у	Број радова као услов за менторство у вођењу докт. дисерт. – (стандард 9 Правилника о стандардима...)		

ИЗБОРНИ УСЛОВИ:

(изабрати 2 од 3 услова)

Заокружити ближе одреднице

(најмање по једна из 2 изабрана услова)

– Стручно-професионални **1. Председник или члан уређивачког одбора научних**

допринос

часописа или зборника радова у земљи или иностранству.

Члан уређивачког одбора часописа АРТУМ, Одељења за историју уметности (2016-)

2. Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа.

	<u>у Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама</u> Ментор на изради два академска мастер рада, члан комисија за одбрану радова на мастер академским студијама и члан две комисије за одбрану докторске дисертације <u>и Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.</u> Учесник на пројекту <i>Српска средњовековна уметност и њен европски контекст</i> (бр. 177036) Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2017–)
У Допринос академској и широј заједници	Сарадник на TEMPUS пројекту <i>Understanding the Visual Culture of the Balkans</i> Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Универзитета у Бечу, Универзитета у Атини, Универзитета у Јањини, Универзитета у Скопљу, под покровитељством ЕУ (2001– 2005) 1. Чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира. <i>Verein zur Förderung der Christliche Archäologie Österreichs</i> (Друштво за унапређење хришћанске археологије Аустрије) са седиштем у Бечу (члан 2018–) 2. Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству.

Члан комисије за наставу Филозофског факултета Универзитета у Београду (2015–)

Члан радне групе за промоцију Филозофског факултета Универзитета у Београду (2013–)

Члан радне групе за статутарна питања Одељења за историју уметности (2019–)

3. Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарстава.

4. Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у активностима популаризације науке.

	У Домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке. <u>1.Руковођење или учешће у међународним научним или стручним пројектима и студијама</u> Сарадник на TEMPUS пројекту <i>Understanding the Visual Culture of the Balkans</i> Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Универзитета у Бечу, Универзитета у Атини, Универзитета у Јањини, Универзитета у Скопљу, под покровитељством ЕУ (2001– 2005) <u>У Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача.</u> Члан комисије за доделу награде <i>Спомен збирке Павла Бељанског</i> за најбољи мастер рад за 2018. годину <u>и Руковођење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа.</u> <i>Verein zur Förderung der Christliche Archäologie Österreichs</i> (Друштво за унапређење хришћанске археологије Аустрије) са седиштем у Бечу (члан 2018–) Учешће у програмима размене наставника и студената. Учешће у изради и спровођењу заједничких студијских програма 6.Предавања по позиву на универзитетима у земљи или иностранству.
--	--

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Увидом у целокупну документацију и анализом научних радова јединог пријављеног кандидата, др Олге Шпехар, доцента на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Комисија је утврдила да је кандидат испунио све формалне услове за избор у звање ванредног професора, према критеријумима прописаним Законом о високом образовању, Минималним условима за избор у звање наставника на универзитету, Статутом Универзитета у Београду, Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, као и Статутом Филозофског факултета у Београду, односно Правилима о ближим условима за

избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду. О томе сведоче научне студије

и радови објављени у земљи и иностранству у периоду од избора у доцента. Имајући у виду све наведене и у реферату подробније образложене аспекте рада кандидата, Комисија је слободна да Изборном већу Филозофског факултета у Београду предложи да доц. др Олга Шпехар буде изабрана у звање **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област **ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ**, са пуним радним временом на одређено време од пет година.

Место и датум: Београд, 9. октобар 2019. године

ПОТПИСИ

ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Ред. проф. др Иван Стевовић,

Одељење за историју уметности,

Филозофски факултет, Београд

Ред. проф. др Јелена Ердељан,

Одељење за историју уметности,

Филозофски факултет, Београд

Ред. проф. др Марина Вицелџа Матијашећ

Свеучилиште у Ријеци,

Филозофски факултет, Одсјек за повијест умјетности

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

Београд, 07.11.2019.

На основу члана 21. став 1. тачка 8. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200/2017) и члана 215. Статута Филозофског факултета Универзитета у Београду (Број: 738/1), издајем следећу:

П О Т В Р Д У

др ОЛГИ ШПЕХАР, кандидату предложеном одлуком Изборног већа Факултета бр. 1798-III/1 од 07.11.2019. године за избор у звање доцента за ужу научну област *Историја ликовних уметности и архитектуре*, **није изречена мера Јавне осуде за повреду Кодекса професионалне етике** на Филозофском факултету Универзитета у Београду.

1. Ову потврду доставити надлежном већу Универзитета.
2. О спровођењу ове Потврде стараће се Одсек за правне и кадровске послове.

Доставити:
-Именованом
-Досије
-Архива

ДЕКАНА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Миомир Деспотовић

Изјава о изворности

Име и презиме кандидата др Олга Шпехар

Сагласно члану 26. став 3. Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду,

ИЗЈАВЉУЈЕМ

- да је сваки мој рад и достигнуће, изворни резултат мог интелектуалног рада и да тај рад не садржи никакве изворе, осим оних који су наведени у раду,
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

Потпис аутора

У Београду, 10.10.2019.

(др Олга Шпехар)